

กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสี

พ.ศ. ๒๕๕๖

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔ วรรคหนึ่ง (๓) (๔) และวรรคสอง กับ

มาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔ รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ในกฎกระทรวงนี้

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

“กากกัมมันตรังสี” หมายความว่า วัสดุในรูปของแข็ง ของเหลว หรือก๊าซที่เป็น
วัสดุกัมมันตรังสี หรือประกอบหรือปนเปื้อนด้วยวัสดุกัมมันตรังสี ที่มีค่ากัมมันตภาพต่อปริมาณ
หรือกัมมันตภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ปลอดภัยที่กำหนดโดยคณะกรรมการ และผู้ครอบครองวัสดุนั้น
ไม่ประสงค์จะใช้งานอีกต่อไปและให้หมายความรวมถึงวัสดุอื่นใดที่คณะกรรมการกำหนดให้เป็น
กากกัมมันตรังสี

“การจัดการกากกัมมันตรังสี” หมายความว่า กระบวนการดำเนินการทุกขั้นตอน
ซึ่งเกี่ยวข้องในการรวบรวม การคัดแยก การจำแนก การจัดเก็บ การบำบัด การแปรสภาพ การทิ้ง
และการขจัดกากกัมมันตรังสี และให้หมายความรวมถึงการขนส่งกากกัมมันตรังสีด้วย

“เกณฑ์ปลอดภัย” หมายความว่า ค่ากัมมันตภาพต่อปริมาณ หรือกัมมันต
ภาพรวมที่สามารถปล่อยสู่สิ่งแวดล้อมได้ ทั้งนี้ ตามเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษา

“การแปรสภาพ” หมายความว่า กระบวนการแปลงสภาพกากกัมมันตรังสี
ภายในภาชนะบรรจุกากกัมมันตรังสีให้อยู่ในรูปหรือสถานะที่เหมาะสมต่อการเคลื่อนย้าย การ
ขนส่ง การเก็บพัก หรือการทิ้งกากกัมมันตรังสีโดยถาวร

“ต้นกำเนิดรังสีชนิดปิดผนึก” หมายความว่า วัสดุกัมมันตรังสีซึ่งปิดผนึกอย่าง
ถาวรในบล็อกหุ้มหรือห่อหุ้มอย่างมิดชิดและอยู่ในรูปของแข็ง โดยบล็อกหุ้มหรือวัสดุห่อหุ้มต้อง
สามารถป้องกันการรั่วของวัสดุกัมมันตรังสีภายใต้สภาวะการใช้งานปกติ และสภาวะที่อาจเกิดเหตุ
ผิดปกติขึ้นได้

“ครึ่งชีวิต” หมายความว่า ระยะเวลาที่วัสดุกัมมันตรังสีลดกัมมันตภาพลง
ครึ่งหนึ่ง โดยกระบวนการสลายตัว

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๑๒ และ
มาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติพลังงานปรมาณูเพื่อสันติ พ.ศ. ๒๕๐๔

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๒ กากกัมมันตรังสีสามารถจำแนกประเภทตามค่ากัมมันตภาพและค่าครึ่งชีวิต ดังนี้

(๑) กากกัมมันตรังสีระดับรังสีต่ำมาก ได้แก่ กากกัมมันตรังสีที่มีระดับกัมมันตภาพต่อปริมาณหรือกัมมันตภาพรวมเท่ากับหรือต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัย

(๒) กากกัมมันตรังสีระดับรังสีต่ำ ครึ่งชีวิตสั้น ได้แก่ กากกัมมันตรังสีที่มีค่าครึ่งชีวิตน้อยกว่าหนึ่งร้อยวัน การสลายตัวและลดระดับกัมมันตภาพต่อปริมาณหรือกัมมันตภาพรวมต่ำกว่าเกณฑ์ปลอดภัยภายในเวลาสามปี

(๓) กากกัมมันตรังสีระดับรังสีต่ำและปานกลาง ครึ่งชีวิตสั้น ได้แก่ กากกัมมันตรังสีที่ให้รังสีบีตาหรือแกมมา มีค่าครึ่งชีวิตตั้งแต่หนึ่งร้อยวัน แต่น้อยกว่าสามสิบปี และเมื่อเก็บไว้สามปียังคงมีระดับกัมมันตภาพต่อปริมาณหรือกัมมันตภาพรวมสูงกว่าเกณฑ์ปลอดภัย หรือกากกัมมันตรังสีที่ให้รังสีแอลฟา มีระดับกัมมันตภาพต่อปริมาณต่ำกว่า ๔๐๐ เบ็กเคอเรลต่อกรัม และมีระดับกัมมันตภาพรวมในแต่ละทึบห่อต่ำกว่า ๔,๐๐๐ เบ็กเคอเรล

(๔) กากกัมมันตรังสีระดับรังสีต่ำและปานกลาง ครึ่งชีวิตยาว ได้แก่ กากกัมมันตรังสีที่มีระดับกัมมันตภาพต่อปริมาณหรือกัมมันตภาพรวมสูงกว่ากากกัมมันตรังสีตาม (๓) และเป็นกากกัมมันตรังสีที่ให้ความร้อนไม่เกิน ๒ กิโลวัตต์ต่อลูกบาศก์เมตร

(๕) กากกัมมันตรังสีระดับรังสีสูง ได้แก่ กากกัมมันตรังสีที่มีระดับกัมมันตภาพต่อปริมาณหรือกัมมันตภาพรวมสูงกว่ากากกัมมันตรังสีตาม (๔) และเป็นกากกัมมันตรังสีที่ให้ความร้อนมากกว่า ๒ กิโลวัตต์ต่อลูกบาศก์เมตร

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ข้อ ๓ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดการกากกัมมันตรังสีอย่างน้อยหนึ่งคน ซึ่งมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งการเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการจัดการกากกัมมันตรังสีตามความในวรรคหนึ่งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่มีการเปลี่ยนตัวเจ้าหน้าที่ดังกล่าว

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ข้อ ๔ ผู้รับใบอนุญาตต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับชนิด ปริมาณ ลักษณะทางกายภาพและทางเคมี ค่ากัมมันตภาพของกากกัมมันตรังสี และสถานที่เก็บกากกัมมันตรังสี พร้อมทั้งแจ้งวิธีการจัดเก็บ บำบัด ขจัด และขนส่งตามแบบที่คณะกรรมการกำหนดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับใบอนุญาต และต้องแจ้งรายละเอียดดังกล่าวต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไปอีกตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
ข้อ ๕ ผู้รับใบอนุญาตต้องคัดแยก รวบรวม บรรจุจากกัมมันตรังสีลงในภาชนะ และปิดฉลากตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๖ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดให้มีสถานที่สำหรับจัดเก็บกากกัมมันตรังสีก่อนการบำบัดพร้อมทั้งอุปกรณ์อื่นที่จำเป็นที่สามารถให้ความปลอดภัยทางรังสี โดยคำนึงถึงชนิด ปริมาณ ลักษณะทางกายภาพและทางเคมี และค่ากัมมันตภาพของกากกัมมันตรังสีที่จัดเก็บในสถานที่นั้น

ลักษณะ ขนาด และที่ตั้งของสถานที่ รวมทั้งอุปกรณ์ตามความในวรรคหนึ่งให้ เป็นไปตามที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๗ ผู้รับใบอนุญาตต้องบำบัดกากกัมมันตรังสีที่อยู่ในความรับผิดชอบของตน

ดังนี้

(๑) กากกัมมันตรังสีตามข้อ ๒ (๑) ให้ระบายเข้าสู่ระบบระบายน้ำทิ้ง หรือขจัด รวมกับมูลฝอยทั่วไป ทั้งนี้ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในกฎหมาย อื่นที่เกี่ยวข้อง

(๒) กากกัมมันตรังสีตามข้อ ๒ (๒) ให้เก็บในภาชนะและสถานที่ตามที่ คณะกรรมการกำหนดในข้อ ๕ และข้อ ๖ เพื่อให้สลายตัวเป็นระยะเวลาอย่างน้อยสิบเท่าของค่า ครึ่งชีวิตก่อนปฏิบัติตาม (๑)

(๓) เมื่อดำเนินการตาม (๑) หรือ (๒) แล้ว ให้รายงานตามแบบที่ คณะกรรมการกำหนดต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ดำเนินการตาม (๑) และ ต้องเก็บรายงานดังกล่าวไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปี

ข้อ ๘ ผู้รับใบอนุญาตต้องจัดเตรียมกากกัมมันตรังสีตามข้อ ๒ (๓) (๔) และ (๕) เพื่อการนำส่งกากกัมมันตรังสีดังกล่าวไปยังสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติ เพื่อดำเนินการบำบัด และขจัดตามวิธีการดังต่อไปนี้

(๑) กรอกแบบขอรับบริการตามแบบที่สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติกำหนด

(๒) บรรจุกากกัมมันตรังสีลงในภาชนะตามชนิดและขนาดที่คณะกรรมการ กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

(๓) ปิดฉลากตามข้อ ๕

ข้อ ๙ ผู้รับใบอนุญาตต้องขนส่งกากกัมมันตรังสีที่ได้จัดเตรียมไว้ตามข้อ ๘ ไปยัง สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติเพื่อการบำบัดหรือขจัด โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

ข้อ ๑๐ ในกรณีที่เป็นกากกัมมันตรังสีที่เกิดจากการใช้หรือหมดเปลืองไปของต้น กำเนิดรังสีชนิดปิดผนึก ให้ผู้รับใบอนุญาตปฏิบัติ ดังต่อไปนี้

(๑) ไม่ถอด ทำลาย หรือเปลี่ยนแปลงลักษณะการผนึกของภาชนะบรรจุต้น

กำเนิดรังสีชนิดปิดผนึกที่หมดอายุการใช้งานแล้ว ให้แตกต่างไปจากสภาพที่เป็นอยู่เมื่อเริ่มมีการ ครอบครองต้นกำเนิดรังสีชนิดปิดผนึกนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๒) ห้ามโอนหรือส่งมอบการครอบครองให้แก่บุคคลอื่น เว้นแต่บุคคลผู้รับมอบ
การโอนหรือการส่งมอบการครอบครองจะเป็นผู้รับใบอนุญาตให้ใช้หรือมีไว้ในครอบครองซึ่งต้น
กำเนิดรังสีชนิดปิดผนึกนั้น ทั้งนี้ ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการก่อน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๓) ทำสัญญากับผู้ขายต้นกำเนิดรังสีชนิดปิดผนึกนั้นในขณะที่สั่งซื้อ เพื่อส่งคืน
กากกัมมันตรังสีตามข้อ ๒ (๔) และ (๕) ที่เกิดจากต้นกำเนิดรังสีชนิดปิดผนึก และต้องนำส่ง
สำเนาเอกสารสัญญาดังกล่าวให้พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาประกอบการออกใบอนุญาตให้นำเข้า
ต้นกำเนิดรังสีชนิดปิดผนึกนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๔) แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการหมดสภาพการใช้งานของต้นกำเนิด
รังสีชนิดปิดผนึกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ต้นกำเนิดรังสีชนิดปิดผนึกนั้นหมดสภาพการใช้งาน

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา (๕) จัดเก็บกากกัมมันตรังสีในสถานที่ที่สามารถให้ความปลอดภัยทางรังสี และให้
นำความในข้อ ๖ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีที่ไม่มีผลการดำเนินการตาม (๒) ต้องส่งกากกัมมันตรังสีนั้นคืนไปยังผู้ผลิต
โดยเร็วแต่ทั้งนี้ต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันที่แจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบถึงการหมดสภาพการ
ใช้งาน และต้องนำส่งสำเนาหลักฐานการส่งคืนดังกล่าวต่อสำนักงานปรมาณูเพื่อสันติภายในสิบห้า
วันนับแต่วันส่งคืนกากกัมมันตรังสีนั้น

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการตาม (๓) ได้ให้นำส่งกากกัมมันตรังสีไปยัง
สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติดำเนินการบำบัดและขจัด โดยต้องปฏิบัติตามข้อ ๘ และข้อ ๙ โดย
อนุโลม

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๑ ในกรณีที่กากกัมมันตรังสีสูญหายหรือถูกลักขโมย หรือมีเหตุฉุกเฉินทาง
รังสีเกิดขึ้นกับกากกัมมันตรังสี ให้รายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่โดยพลัน แล้วจัดทำรายงาน
เกี่ยวกับการสูญหายหรือถูกลักขโมย หรือการเกิดเหตุฉุกเฉินทางรังสีดังกล่าวเป็นหนังสือเสนอต่อ
พนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานปรมาณูเพื่อสันติภายในเจ็ดวันนับแต่วันที่ทราบเหตุ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๒ ผู้รับใบอนุญาตต้องชำระค่าบริการบำบัดและขจัดกากกัมมันตรังสีตาม
อัตราที่คณะกรรมการกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ข้อ ๑๓ กฎกระทรวงนี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ประกาศใน
ราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๖

พินิจ จารุสมบัติ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

สำนักงานหมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้กฎกระทรวงฉบับนี้ คือ โดยที่ปัจจุบันมีการผลิตและใช้การกฤษฎีกา
 วัสดุนิวเคลียร์พิเศษพลังงานปรมาณู วัสดุพลอยได้ หรือวัสดุต้นกำลัง และกระทำด้วยประการใด ๆ
 แก้ววัสดุต้นกำลังให้พ้นจากสภาพที่เป็นอยู่ตามธรรมชาติในทางเคมีมากขึ้น อันเป็นเหตุให้เกิดกาก
 กัมมันตรังสีจำนวนมาก สมควรกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการจัดการกากกัมมันตรังสีเพื่อเป็น
 มาตรการควบคุมการจัดการกากกัมมันตรังสีให้มีประสิทธิภาพและเกิดความปลอดภัยต่อสุขภาพ
 ของประชาชน และไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้การกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอุบลราชธานี/พิมพ์
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๔๖

เนติมา/พัชรินทร์ ผู้จัดทำ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 ๓ มิถุนายน ๒๕๔๖

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา